

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

ŽENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
J KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Υπηρεσία Τύπου και Πληροφόρησης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 42/06/EL

16 Μαΐου 2006

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-372/04

Yvonne Watts κατά Bedford Primary Care Trust και Secretary of State for Health

**ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΚΑΛΥΨΕΩΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΗΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗΣ
ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΣΧΕΘΗΚΕ ΕΝΤΟΣ ΑΛΛΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ
ΥΠΕΧΕΙ ΚΑΙ Η ΕΘΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΓΕΙΑΣ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΕΙ ΤΕΤΟΙΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ
ΔΩΡΕΑΝ**

Η NHS (εθνική υπηρεσία υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου), για να δύναται να αρνηθεί να χορηγήσει σε ασθενή έγκριση για νοσηλεία στην αλλοδαπή, με το αιτιολογικό ότι υπάρχει αναμονή για την παροχή νοσοκομειακής περίθαλψης εντός του κράτους μέλους κατοικίας, οφείλει να αποδείξει ότι ο χρόνος της εν λόγω αναμονής δεν υπερβαίνει τον χρόνο αναμονής που θεωρείται αποδεκτός από ιατρικής απόψεως, λαμβανομένων υπόψη της καταστάσεως της υγείας και των κλινικών αναγκών του ενδιαφερομένου

Κατά το κοινοτικό δίκαιο, με το σύστημα του εντύπου E-112 μπορεί κανείς να ζητήσει έγκριση για νοσηλεία στην αλλοδαπή. Όταν η σχετική θεραπεία μπορεί να παρασχεθεί κανονικά εντός του κράτους μέλους κατοικίας, η αίτηση για χορήγηση της εγκρίσεως αυτής μπορεί να απορριφθεί μόνον αν, σε συγκεκριμένη περίπτωση, η θεραπεία αυτή δεν μπορεί να παρασχεθεί εγκαίρως. Σε τέτοια περίπτωση, το ταμείο ασφαλίσεως υγείας υποχρεούται να αποδώσει στον ασθενή τις δαπάνες θεραπείας.

Υποφέροντας από αρθρίτιδα στις κεφαλές των ισχίων, η Y. Watts ζήτησε από το Bedford PCT (Bedford Primary Care Trust, ταμείο πρωτοβάθμιας περίθαλψης του Bedford) να της χορηγήσει έγκριση, υπό τη μορφή του εντύπου E 112, προκειμένου να υποβληθεί σε εγχείρηση στην αλλοδαπή. Στο πλαίσιο της εξετάσεως της αιτήσεώς της, η Y. Watts εξετάστηκε τον Οκτώβριο του 2002 από ειδικό ιατρό, ο οποίος κατέταξε την περίπτωσή της στην κατηγορία των «συνήθων», πράγμα που σήμαινε ότι θα έπρεπε να αναμείνει ένα έτος μέχρι να υποβληθεί σε εγχείρηση. Το Bedford PCT αρνήθηκε να χορηγήσει στην Y. Watts το εν λόγω έντυπο, με το αιτιολογικό ότι η ασθενής μπορούσε να υποβληθεί σε θεραπεία «εντός χρονικού διαστήματος

συμφώνου προς τον σχεδιασμό της κεντρικής διοικήσεως για την κοινωνική ασφάλιση» και, επομένως, χωρίς «αδικαιολόγητη καθυστέρηση». Η Y. Watts προσέφυγε ενώπιον του High Court of Justice με αίτημα την ακύρωση της απορριπτικής αποφάσεως.

Μετά την επιδείνωση της κατάστασής της, η Y. Watts επανεξετάστηκε τον Ιανουάριο του 2003 και αποφασίστηκε να υποβληθεί σε εγχείρηση εντός τριών ή τεσσάρων μηνών. Το Bedford PTC ενέμεινε στην άρνησή του να της χορηγήσει το έντυπο E 112. Ωστόσο, τον Μάρτιο του 2003, η Y. Watts υποβλήθηκε σε εγχείρηση αντικαταστάσεως των κεφαλών των ισχίων, εξοφλώντας τη σχετική δαπάνη, ύψους 3 900 λιρών στερλινών. Συνέχισε, ως εκ τούτου, τη διαδικασία ενώπιον του High Court of Justice, ζητώντας επίσης να της αποδοθούν οι ιατρικές δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε στη Γαλλία. Το High Court of Justice απέρριψε την προσφυγή της, με το αιτιολογικό ότι στην περίπτωση της Y. Watts, μετά την επανεκτίμηση της καταστάσεώς της, δεν συνέτρεχε αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Η Y. Watts, καθώς και ο Secretary of State for Health προσέφυγαν σε δεύτερο βαθμό κατά της αποφάσεως αυτής. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Court of Appeal υπέβαλε στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ερωτήματα σχετικά με το περιεχόμενο του κανονισμού 1408/71 και των διατάξεων της Συνθήκης περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

Το περιεχόμενο του κανονισμού 1408/71¹

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι στο πλαίσιο του κανονισμού 1408/71, ο αρμόδιος φορέας μπορεί να αρνηθεί τη χορήγηση της προηγούμενης εγκρίσεως που απαιτείται για την κάλυψη της περίθαλψης στην αλλοδαπή μόνον όταν η εν λόγω περίθαλψη μπορεί να παρασχεθεί εντός του χρόνου που κανονικά απαιτείται για την υποβολή στην απαιτούμενη θεραπεία εντός του κράτους μέλους κατοικίας.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι ο αρμόδιος φορέας, για να μπορεί νομίμως να αρνηθεί τη χορήγηση της εγκρίσεως, για λόγους σχετικούς με τον χρόνο αναμονής, **πρέπει να αποδείξει ότι ο χρόνος αναμονής, ο οποίος καθορίζεται βάσει του προγραμματισμού και της διαχειρίσεως της παροχής νοσοκομειακής περίθαλψης, δεν υπερβαίνει τον χρόνο αναμονής που κρίνεται εύλογος με βάση την αντικειμενική ιατρική αξιολόγηση των κλινικών αναγκών του ενδιαφερομένου και λαμβανομένης υπόψη της καταστάσεως της υγείας του, του ιστορικού του, της πιθανής εξελίξεως της ασθένειάς του, της εντάσεως του πόνου και/ή της φύσεως του προβλήματός του κατά τον χρόνο που ζητείται η έγκριση.**

Επιπλέον, ο καθορισμός του χρόνου αναμονής πρέπει να γίνεται κατά τρόπο ευέλικτο και δυναμικό, που να επιτρέπει την επανεκτίμηση του χρόνου αναμονής που ορίστηκε αρχικώς για τον ενδιαφερόμενο, σε συνάρτηση με τυχόν επιδείνωση της καταστάσεώς του, επιδείνωση που ενδέχεται να επέλθει μετά την υποβολή της πρώτης αιτήσεως για χορήγηση εγκρίσεως.

Εν προκειμένω, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει αν ο χρόνος αναμονής, τον οποίον επικαλείται ο αρμόδιος φορέας της NHS, υπερβαίνει το χρονικό όριο που είναι ιατρικώς αποδεκτό βάσει της καταστάσεως και των ατομικών κλινικών αναγκών του ενδιαφερομένου.

---

¹ Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1).

Το περιεχόμενο του δικαιώματος στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών

Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι μια κατάσταση όπως η επίμαχη, στην οποία ένα πρόσωπο του οποίου η κατάσταση της υγείας απαιτεί την παροχή νοσοκομειακής περίθαλψης μεταβαίνει σε άλλο κράτος μέλος για να του παρασχεθούν οι σχετικές υπηρεσίες έναντι αμοιβής, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογή των διατάξεων περί ελεύθερης κυκλοφορίας, ανεξαρτήτως του τρόπου λειτουργίας του εθνικού συστήματος στο οποίο υπάγεται το πρόσωπο αυτό και από το οποίο εν συνεχεία ζητεί την κάλυψη του κόστους των υπηρεσιών αυτών.

Επισημαίνει, εν συνεχεία, ότι το σύστημα προηγούμενης εγκρίσεως, στο πλαίσιο του οποίου η κάλυψη από το NHS της νοσοκομειακής περίθαλψης που παρασχέθηκε εντός άλλου κράτους μέλους, αποθαρρύνει ή και εμποδίζει τους ενδιαφερόμενους ασθενείς να απευθύνονται σε παρέχοντες νοσοκομειακή περίθαλψη εγκατεστημένους σε άλλο κράτος μέλος και συνιστά, τόσο για τους ασθενείς όσο και για τους τελευταίους, εμπόδιο στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

Ωστόσο, κατά το Δικαστήριο, **ένας τέτοιος περιορισμός μπορεί να δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους**. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έκρινε ότι, προκειμένου να διασφαλίζεται επαρκής και διαρκής πρόσβαση σε ποιοτική νοσοκομειακή περίθαλψη και να αποφεύγεται, κατά το μέτρο του δυνατού, κάθε σπατάλη οικονομικών, τεχνικών και ανθρωπίνων πόρων, η υποχρέωση λήψεως προηγούμενης εγκρίσεως ως προϋπόθεση για την κάλυψη, από το εθνικό σύστημα, του κόστους της νοσοκομειακής περίθαλψης που παρασχέθηκε εντός άλλου κράτους μέλους θεωρείται μέτρο αναγκαίο αλλά και εύλογο.

Είναι πάντως αναγκαίο οι προϋποθέσεις χορηγήσεως τέτοιας εγκρίσεως να δικαιολογούνται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους και να ανταποκρίνονται στην αρχή της αναλογικότητας. **Εντούτοις, η νομοθεσία περί NHS δεν διευκρινίζει τα κριτήρια βάσει των οποίων χορηγείται η προηγούμενη έγκριση που απαιτείται για την κάλυψη των δαπανών νοσοκομειακής περίθαλψης σε άλλο κράτος μέλος. Επομένως, η συγκεκριμένη νομοθεσία δεν θέτει το πλαίσιο ασκήσεως της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτουν στον τομέα αυτόν οι αρμόδιες εθνικές αρχές. Περαιτέρω, η έλλειψη νομικού πλαισίου καθιστά δυσχερή τον δικαιοδοτικό έλεγχο των αποφάσεων με τις οποίες απορρίπτεται η αίτηση για χορήγηση εγκρίσεως.**

Το Δικαστήριο αποφαινεται, συναφώς, ότι, όταν ο χρόνος αναμονής που καθορίζεται βάσει των καταλόγων αναμονής υπερβαίνει στη συγκεκριμένη ατομική περίπτωση τον χρόνο αναμονής που κρίνεται αποδεκτός βάσει αντικειμενικής ιατρικής αξιολογήσεως όλων των περιστάσεων που χαρακτηρίζουν την κατάσταση και τις κλινικές ανάγκες του ενδιαφερομένου, **ο αρμόδιος φορέας δεν μπορεί να αρνηθεί τη χορήγηση της εγκρίσεως για λόγους που αντλούνται από την ύπαρξη καταλόγων αναμονής, την ανατροπή της ιεραρχήσεως των προτεραιοτήτων σε συνάρτηση με τον βαθμό επείγοντος της κάθε περιπτώσεως, το ότι η νοσοκομειακή περίθαλψη παρέχεται δωρεάν, την υποχρέωση για θέσπιση ειδικού μηχανισμού χρηματοδοτήσεως προκειμένου να καλυφθεί το κόστος της υποβολής σε θεραπεία σε άλλο κράτος μέλος και/ή τη σύγκριση του κόστους της θεραπείας αυτής προς το κόστος εξίσου αποτελεσματικής θεραπείας που παρέχεται εντός του κράτους μέλους κατοικίας.**

Κατά συνέπεια, οι αρχές που είναι αρμόδιες για εθνική υπηρεσία υγείας όπως η NHS οφείλουν να δημιουργούν μηχανισμούς για την οικονομική κάλυψη της νοσοκομειακής περίθαλψης που

παρασχέθηκε εντός άλλου κράτους μέλους σε ασθενείς στους οποίους η ως άνω υπηρεσία δεν θα ήταν σε θέση να παράσχει την απαιτούμενη θεραπεία εντός ιατρικώς αποδεκτού χρονικού ορίου.

Ο τρόπος αποδόσεως των δαπανών

Το Δικαστήριο κρίνει ότι ο ασθενής ο οποίος έλαβε έγκριση να νοσηλευθεί σε άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος νοσηλείας) ή του οποίου η αίτηση απορρίφθηκε, αλλά εν συνεχεία η αρνητική απόφαση αποδείχθηκε αβάσιμη, δικαιούται κάλυψη, από τον αρμόδιο φορέα, του κόστους νοσηλείας σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους νοσηλείας, ως εάν να υπαγόταν στη νομοθεσία του κράτους αυτού.

Στην περίπτωση που το κόστος της νοσηλείας δεν καλύπτεται στο ακέραιο, η επαναφορά του ασθενούς στην κατάσταση που θα βρισκόταν αν η εθνική υπηρεσία υγείας στην οποία υπάγεται ήταν σε θέση να του παράσχει δωρεάν, εντός αποδεκτού ιατρικώς χρονικού ορίου, θεραπεία ισοδύναμη προς αυτή που του παρασχέθηκε εντός του κράτους μέλους νοσηλείας συνεπάγεται υποχρέωση του αρμόδιου φορέα να προβεί σε συμπληρωματική παρέμβαση υπέρ του ενδιαφερομένου, προκειμένου να καλύψει τη διαφορά μεταξύ, αφενός, του ποσού που αντιστοιχεί στο κόστος της θεραπείας αυτής στο κράτος μέλος κατοικίας, μέχρι το ύψος του συνολικού ποσού που χρεώθηκε για την παρασχεθείσα εντός του κράτους μέλους διαμονής θεραπεία, και, αφετέρου, του ποσού που αντιστοιχεί στο κόστος της παρεμβάσεως του φορέα του εν λόγω κράτους μέλους, κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας του κράτους αυτού, οσάκις το πρώτο ποσό υπερβαίνει το δεύτερο. **Αντιστρόφως, όταν το κόστος της θεραπείας που παρέχεται εντός του κράτους νοσηλείας είναι υψηλότερο** από αυτό της αντίστοιχης θεραπείας που παρέχεται εντός του κράτους μέλος κατοικίας, ο αρμόδιος φορέας **υποχρεούται να καλύψει τη διαφορά του κόστους** νοσηλείας στα δύο αυτά κράτη μέλη μόνο μέχρι το ύψος του κόστους της αντίστοιχης θεραπείας που παρέχεται εντός του κράτους κατοικίας.

Δεδομένου ότι η υποχρέωση που υπέχει ο αρμόδιος φορέας αφορά αποκλειστικά τις δαπάνες νοσηλείας του ασθενούς στο κράτος μέλος νοσηλείας, **τα έξοδα μεταβάσεως και διαμονής** καλύπτονται μόνον εφόσον η νομοθεσία του αρμόδιου κράτους μέλους υποχρεώνει το εθνικό σύστημα να καλύπτει αντίστοιχα έξοδα στο πλαίσιο θεραπείας παρεχόμενης από τοπικό νοσοκομειακό ίδρυμα, υπαγόμενο στο εν λόγω σύστημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Γλώσσες στις οποίες διατίθεται: όλες

Το πλήρες κείμενο της αποφάσεως βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Δικαστηρίου <http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=EL&Submit=rechercher&numaff=C-372/04> Μπορείτε, κατά κανόνα, να το συμβουλευθείτε από τις 12 το μεσημέρι, ώρα κεντρικής Ευρώπης, κατά την ημερομηνία της δημοσιεύσεως της αποφάσεως.

*Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με την κα Estella Cigna Angelidis
Τηλ.: (00352) 4303 2582 Fax: (00352) 4303 2674*

